

niedziela

GŁOS Z TORUNIA

MYŚL PASTERZA

W chrześcijaństwie nie możemy powiedzieć, że wszystko jest już zrobione, że dokonaliśmy takiej przemiany i tak blisko jesteśmy Boga, że już nic więcej nie możemy zrobić. Zawsze jest coś do zrobienia.

BP WIESŁAW ŚMIGIEL

Porwany przez Boga

Małgorzata Borkowska

Rycerze Kolumba podczas wprowadzenia relikwii założyciela

Błogosławiony ks. Michael McGivney prawdziwie odpowiedział na miłość Boga. Jego relikwie wprowadzono do grudziądzkiej parafii, aby jego przykład pociągał kolejne pokolenia.

MAŁGORZATA BORKOWSKA

Myślę, że przybywając do tej świątyni, czucie to pragnienie, by zaczerpnąć z Bożej miłości i na nowo pokochać Pana Jezusa, Kościół, drugiego człowieka – powiedział bp Józef Szamocki w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Grudziądzu-Tarpmie w uroczystość odpustową. Tego dnia do świątyni zostały wprowadzone relikwie bł. ks. Michaela McGivneya, założyciela Rycerzy Kolumba.

Tegoroczny odpust wpisał się w setną rocznicę aktu poświęcenia Ojczyzny Najświętszemu Sercu Jezusowemu. – Gromadzimy się, aby

wypraszać potrzebne łaski, które płyną drogą miłości z otwartego Serca Pana Jezusa w stronę każdego z nas, ale też po to, aby wynagradzać Najświętszemu Sercu Jezusa za wszelkie zniewagi – mówił ks. kan. Zbigniew Gański, proboszcz miejsca. Sumie odpustowej przewodniczył i homilię wygłosił bp Józef Szamocki.

Odpowiedzieć na miłość

Błogosławiony ks. Michael McGivney urodził się w 1852 r. w USA. Pochodził z wielodzietnej, wierzącej rodziny katolików. Na drodze do kapłaństwa musiał pokonać wiele trudności rodzinnych i materialnych. Świecenia przyjął w 1877 r. Ks. McGivney trafił do małej, bardzo zadłużonej parafii, którą opiekował się schorowany proboszcz. Wkrótce większość obowiązków spadła na wikariusza. W życie parafii zaangażował mężczyzn ciężko pracujących w pobliskich fabrykach,

wcześniej omijających kościół. Antykatolickie uprzedzenia amerykańskiego społeczeństwa i bieda katolików nie sprzyjały współpracy mężczyzn z parafią. Miłość Boga do człowieka i człowieka, który odpowiada na tę miłość – może właśnie ją chcemy dostrzec w bł. ks. Michaelu. – Ta miłość zawrzała tak mocno, że potrafił porwać mężczyzn i utworzyć współczesny zakon rycerski tak, jak to było kiedyś w średniowieczu – podkreślił Ksiądz Biskup.

Boże dzieło

Rada Rycerzy Kolumba w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Grudziądzu powstała 17 kwietnia 2017 r. Opiekunem duchowym wspólnoty jest ks. kan. Zbigniew Gański. Biskup Szamocki mówił do zebranych: – Dzisiaj chcemy zwrócić uwagę na 21 mężczyzn z Grudziądza, którzy przynależą do wspólnoty rycerzy. Dziękujemy im za to, że dali się porwać dzięki ks. Michaelowi McGivneyowi, który w dalekiej Ameryce przyjął do swojego życia wielką tajemnicę miłości. Ona tak mocno porwała mężczyzn. Wydawałoby się naturalnym, że miłość porywa najpierw kobiety. Ale porwać mężczyzn i sprawić, że będą oddani Kościołowi i objawiali światu miłość Pana Boga do drugiego człowieka, to naprawdę wielki charyzmat.

Biskup Szamocki poświęcił relikwiarz. Przy ołtarzu ustawiono także obraz z wizerunkiem duchownego. Wydarzeniu towarzyszyła wystawa przedstawiająca postać bł. ks. McGivneya. Obchody uświetnił śpiewem chór Tibi Mariae z parafii Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Grudziądzu. **n**

Życ jak Święta Rodzina

GOSTKOWO Święta Rodzina jest dla nas wzorem do naśladowania, wzorem cnót, pokory, miłości, pobożności i całkowitego podania się woli Boga.

Jednak to, że żyli jak zwyczajna rodzina, pokazuje nam, że i my możemy dążyć do świętości, budując na fundamencie, jakim jest Jezus Chrystus.

Tegoroczna uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa dla wiernych z parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gostkowie miała jeszcze bardziej podniosły charakter niż dotychczas. Tego dnia rozpoczęła się peregrynacja kopii kaliskiego wizerunku Świętej Rodziny. Obraz w eskorcie motocyklistów z grupy Moto Gostkowo został przywieziony z parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Kiebasinie.

Obronić świętość

Eucharystii na rozpoczęcie peregrynacji przewodniczył bp Andrzej Suski, który w homilii wskazał na wspólny mianownik łączący obraz Świętej Rodziny i uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa – miłość. Tak jak Maryja i Józef bezgranicznie kochali Jezusa, troszcząc się o niego, tak On umiłował ludzi, że po okrutnej męce oddał życie dla ich zbawienia.

Ksiądz Biskup wyjaśnił również definicję miłości jako bezinteresownego pragnienia dobra drugiej osoby, mówiąc, że w miłości nie można być egocentrykiem skupiającym się na sobie i niezważającym na potrzeby i pragnienia najbliższych. Wierni zostali wezwani do obrony świętości rodziny i nierozzerwalności węzła małżeńskiego, szczególnie teraz, gdy pojawiają się ideologie, które te wartości podważają.

Jakub Stokłosa

Rodziny z parafii zaangażowały się w czas peregrynacji

Modlitwa o Ducha

Podczas nawiedzenia obrazu róże różańcowe z parafii przewodniczyły modlitwom w intencjach świętości rodzin oraz małżeństw przeżywających kryzysy i zagrożonych rozbitiem. W modlitwach nie pominięto osób samotnych, wdów i wdowców, chorych, cierpiących, umierających oraz bezrobotnych, zawierając wszystkich Świętej Rodzinie z Nazaretu.

Ważnym czasem było wieczorne czuwanie modlitewne, podczas którego istniała możliwość skorzystania z sakramentu pokuty, animowane przez śpiew zespołu Wypłyni na Głębię z Grudziądza.

W przygotowaniu się do pojednania z Bogiem i bliźnimi pomógł rachunek sumienia prowadzony przez małżeństwa z parafii. Przepraszaliśmy w nim za zaniedbania względem współmałżonków, dzieci i otaczających nas bliskich oraz prosiliśmy o zesłanie na nas darów Ducha Świętego, byśmy mogli stawiać czoła wszelkim kryzysom dotyczącym nasze rodziny.

Odnowienie

Jezus nade wszystko kochał dzieci, dlatego nie mogło zabraknąć czasu na błogosławieństwo najmłodszych parafian oraz matek, które swoje dzieci noszą pod sercem, oczekując cudu narodzin.

Wzruszającym momentem było odnowienie przyrzeczeń małżeńskich. Małżonkowie w obecności Świętej Rodziny odnowili swoje śluby, przysięgając tak jak przed laty, że będą się kochać i szanować aż do śmierci.

W oprawę modlitewną czasu wizytacji obrazu włączone były rodziny z parafii, zarówno rodzice, jak i dzieci, co w pozostałych wiernych pogłębiło poczucie wspólnoty i tego, że wszystkie modlitwy zanoszone przez ten święty wizerunek, były zanoszone w imieniu całej rodziny parafialnej. **n**

KAMILA WILCZYŃSKA

niedziela

GŁOS Z TORUNIA

Ks. Paweł Borowski

(redaktor odpowiedzialny)

Renata Czerwińska, Ewa Melerska

ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń

tel. 56 622 35 30, torun@niedziela.pl

Beata Pieczykura

(redaktor prowadząca – Częstochowa)

tel. 34 369 43 85

PEREGRYNACJA

W nadchodzącym tygodniu obraz Świętej Rodziny nawiedzi następujące parafie:

27 czerwca – parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Siemioniu

28 czerwca – parafia św. Walentego w Łążyńcu

29 czerwca – parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Bierzgotowie

30 czerwca – parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Przecznie

1 lipca – parafia św. Marii Magdaleny w Biskupicach

2 lipca – parafia Świętych Jana Chrzciciela i Jana Ewangelisty w Świerczynkach

3 lipca – parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Górsku.

Potem nastąpi przerwa wakacyjna. Wznowienie planowane jest na 14 sierpnia.

red.

Jubileuszowe dziękczynienie

JASTRZĘBIE Świątynia parafialna świętuje 200-lecie powołania do istnienia.

Świętowanie powołania świątyni do istnienia znajduje swój pierwszorzędnny cel w modlitwie dziękczynnej, składanej Bogu za to, co dokonało się w ludziach i przez ludzi tworzących Kościół.

Słowa „Jubilat Deo” zdają się wyrażać radość, którą odkrywa i uzewnętrznia modlitewnym okrzykiem psalmista. Zapewne nie inaczej będzie w odniesieniu do wiernych, świadomych swej przynależności do Kościoła w parafii Jastrzębie. Świętowanie rocznicy powstania domu Bożego jest najwłaściwszą okazją, by odkryć w sobie radość z tego, co dokonało się przez 200 lat codziennego składania świadectwa Bogu i ludziom. Nasze świętowanie wpisuje się w plan Bożej Opatrzności prowadzącej wiernych po niełatwych drogach współczesności. Tym samym jubileusz musi być także pokornym pytaniem o wypełnienie woli Bożej wyrażone w kościelnym nauczaniu. Tylko tak świętowanie

Archiwum parafii

Mieszkańcy Jastrzębia dziękują Bogu za istnienie parafii

rocznicy będzie miało swój religijny wymiar: gdy poprzez dzieła dokonane przez ludzi widoczny będzie miłujący, kochający i prowadzący swe dzieci Ojciec.

Centralna uroczystość odbędzie się 4 lipca o godz. 11.30. Mszy św. jubileuszowej przewodniczyć będzie bp Andrzej Suski.

Serdecznie zapraszam wszystkich, którzy pragną czerpać błogosławione owoce z tego wydarzenia i razem ze wspólnotą parafii Jastrzębie dziękować za dar Opatrzności Bożej. **n**

KS. KAN. KRZYSZTOF WOJNOWSKI
PROBOSZCZ PARAFII W JASTRZĘBIU

Kieruj naszymi krokami

TURZNO W liturgiczne wspomnienie św. Antoniego oraz w 790. rocznicę jego śmierci odsłonięta została tablica inskrypcyjna na poświęconej temu świętemu kapliczce.

Renowacja kapliczki oraz wykonanie tablicy były możliwe dzięki staraniom Komitetu ds. Rewitalizacji Alei Dębowo-Lipowej na Smaraju w Turznie i innych zabytków turznieńskich, którego przewodniczącą jest mieszkająca w Turznie Katarzyna Pawłowska. Poświęcenia odrestaurowanej kapliczki dokonał w ubiegłym roku proboszcz parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gostkowie śp. ks. kan. Władysław Erdmański.

Podczas tegorocznego nabożeństwa obecny proboszcz ks. Paweł Borowski wskazał, że figurka umieszczona na

Kamila Wilczyńska

Św. Antoni nie pozwoli nam zagubić się w zgiełku współczesnego świata

skrzyżowaniu dróg w Turznie dla mieszkańców i wszystkich, którzy ją mijają, powinna stać się symbolem tego, że postawa życia św. Antoniego ma być drogowskazem i kierować nas na drogę prowadzącą do Boga.

Katarzyna Pawłowska odczytała modlitwę do św. Antoniego, której fragment został umieszczony na tablicy. Wszystkim obecnym została również przybliżona postać tego świętego jako patrona osób i rzeczy zagubionych, patrona małżeństw, dzieci, ubogich, chorych psychicznie i, co ważne w czasie, kiedy świat zmaga się z pandemią koronawirusa, patrona chroniącego od zarazy.

Wierzmy, że św. Antoni będzie naszym orędownikiem i uprosi nam u Boga łaski, których potrzebujemy, i nie pozwoli nam zagubić się w zgiełku współczesnego świata. **n**

KAMILA WILCZYŃSKA

Święta postługa

WIELKA ŁĄKA W parafii św. Katarzyny i św. Małgorzaty powiększyło się grono ministrantów.

Podczas Mszy św. 6 czerwca, której przewodniczył ks. Grzegorz Malinowski, trzech kandydatów – Stanisław Bocheński, Józef Bocheński i Stanisław Sipak – zostało włączonych do grona ministrantów. Chłopcy w obecności parafian złożyli ślubowanie wierności i służby Jezusowi. Ksiądz proboszcz pobłogosławił ich i na znak dopuszczenia do służby liturgicznej nałożył kołnierze ministranckie.

W okresie przygotowania chłopcy uczyli się podstaw służenia, poznali ministranckie modlitwy, uświadomili sobie, że podczas Mszy św. nie służą tylko kapłanowi, ale przede wszystkim samemu Bogu. Nowi ministranci dostąpili zaszczytu bycia blisko wydarzeń, które mają miejsce na każdej Eucharystii. Odtąd będą mogli nosić Świętą Księgę i krzyż, a także dawać znaki dzwonekmi, podawać dary ofiarne, nosić kadzidło i światło.

Nowi ministranci wraz z księdzem proboszczem

Chłopcy zrozumieli, że poprzez swoją służbę będą pracować nad sobą, nad tym, by stać się lepszymi ludźmi, bo przecież obowiązek zbiorów, obecność na Eucharystii czy nabożeństwach to dawanie przykładu innym, to służba Chrystusowi i drugiemu człowiekowi.

Zachętą do gorliwości w pełnieniu obowiązków ministranckich są słowa św. Jana Pawła II: „Wasza służba przy ołtarzu jest nie tylko obowiązkiem, ale i wielkim zaszczytem, prawdziwą świętą posługą”. **n**

PARAFIANIE

Najpiękniejszy dar

DIECEZJA Składajmy dzięki Bogu Ojcu, który objawił nam swoją miłość w Sercu Chrystusa i posłał Ducha Świętego, abyśmy, jednocząc się z Jezusem, adorowali Go na każdym miejscu i poświęcili Mu całe życie.

Serce człowieka uczy się poznawać prawdziwy i jedyny sens swojego życia od Serca Jezusowego. Uczy się rozumieć wartość chrześcijańskiego powołania, strzec wypaczeń ludzkiego serca i łączyć synowską miłość do Boga z miłością bliźniego. Uwielbiamy Serce wcielnego Słowa, które jest najdoskonalszym znakiem miłości. Pamiętając o słowach św. Jana Pawła II, adorujemy Chrystusa obecnego w Najświętszym Sakramencie, pozwalając Mu uzdrawiać nasze sumienia, oczyszczając nas, uświęcać i jednoczyć.

Miłujące nas Serce Jezusa jest ukryte w Eucharystii i bije tam zawsze dla nas. Oczyszcza nasze serca ze wszystkich ziemskich przywiązań, wszelkiej pychy,

Figura Serca Jezusa na toruńskim lewobrzeżu

każdego nieładu i wspiera nas w niemocy. Popatrzmy, jak wielka jest miłość naszego Zbawiciela! Każdego dnia Jezus kieruje do nas osobiste zaproszenie: „Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i obciążeni jesteście, a Ja was pokrzepię”. Codziennie zaprasza nas, byśmy przyszli i przebywali z Nim w czasie sprawowania Mszy św. oraz przyjmowali Go w Eucharystii.

Najświętsze Serce Jezusa czcimy codziennie, nie tylko z okazji nabożeństw czerwcowych. Przez dar swojego Ciała i Krwi Chrystus wchodzi w naszą codzienność. Zaprasza, byśmy żyli ogarnięci przez Jego miłość. Ta miłość potrafi uleczyć wszelkie bolesne wspomnienia i cierpienia. Może odbudować nasze zniszczone więzi z innymi. Może przebaczyć grzechy. Niechaj naszym pragnieniem stanie się dar boskiego życia, które Jezus Chrystus chce nam ofiarować. Czyż można nie skorzystać z tego najpiękniejszego daru? **n**

ZENON ZAREMBA

Radość posługiwania

Jako 13-latką uczestniczyłam wraz z rodzicami w prymicji wujka Romana. Fotografię z tego dnia moja mama przechowywała jako cenną pamiątkę blisko 50 lat.

JADWIGA LEWANDOWSKA-SWOŁEK

W chełmińskiej farze 6 czerwca sprawowana była Msza św. z okazji 50. rocznicy prymicji ks. prał. Romana Sadowskiego, który wzrastał w Chełmnie i tam od wczesnych lat kiełkowało jego powołanie. Później blisko 20 lat przebywał w Rzymie, najpierw jako student, a potem pracownik w Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów w czasie pontyfikatu papieża Jana Pawła II.

Eucharystii przewodniczył jubilat. W koncelebrze byli: ks. kan. Zbigniew Wawrzyniak, ks. prał. Stanisław Kardasz, ks. Grzegorz Koczot, ks. Michał Kowałkowski. Ksiądz proboszcz przywitał przybyłych, wśród których znajdował się bp Józef Szamocki, ks. prał. Krzysztof Lewandowski oraz mieszkańcy Chełmna i zaproszeni goście.

Warto wspomnieć, że ks. prał. Roman Sadowski swoją Mszę św. prymicyjną odprawił w kościele Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Chełmnie dokładnie 50 lat wcześniej – 6 czerwca 1971 r.

Posłany do ludzi

Ksiądz biskup w kazaniu przedstawił ks. Romana jako kapłana w pełni zaangażowanego w niesienie duchowej pomocy każdemu człowiekowi. Zwrócił uwagę na jego życzliwość, skromność, szacunek, nawiązując przy tym do duchowości św. Franciszka z Asyżu.

Następnie uczestnicy udali się na obiad. Przybyłych gości przywitał brat jubilata – Paweł Sadowski, a jego wnuczka Alicja deklamowała wiersz napisany specjalnie na tę okazję. Jubilatowi wręczono bukiet 50 róż.

Wszystko ma sens

W trakcie uroczystości przypomniano wydarzenia z życia jubilata. Pokazano archiwalny film z jubileuszu 25-lecia kapłaństwa, obchodzonego również w Chełmnie. Przedstawiono biogram ks. Romana z wybranych zdjęć, opracowany przez seminarzystów z WSD w Toruniu. Były m.in. fotografie z pracy duszpasterskiej jubilata na różnych misjach.

Dodatkowo ks. Roman opowiadał o swoich przeżyciach i spotykanych

Zdjęcia: archiwum uczestników uroczystości

Ks. Roman wraz z mamą i ks. prał. Janem Kujaczyńskim w rodzinnym domu

ludziach. Zawsze szedł do nich z uśmiechem i ufnością pokładaną w Bogu. Goście z zaciekawieniem słuchali słów jubilata, który opowiadał również o trudnych momentach w swoim życiu, zaznaczając, że ukształtowały one jego charakter. Podkreślił, że zawsze zawierał swoje sprawy Opatrzności Bożej, że „wszystko w życiu było po coś i miało głęboki sens”.

Na zakończenie uroczystości zaśpiewano ulubioną pieśń jubilata – *Dzięki Ci, Panie*. Goście zostali obdarowani słoiczkiem miodu od jednego z krewnych ks. Romana obecnego na uroczystości, miejscowego pszczelarza.

Kochająca matka

Jubileusz ks. Romana zbiega się z 20. rocznicą śmierci jego mamy, która przepadła w lipcu (tata zmarł w 1983 r.). Mama odegrała istotną rolę na drodze kapłańskiej syna, a jubilat darzył ją miłością, troską i szacunkiem. Bronisława Sadowska wiele razy odwiedzała syna w Rzymie i nieraz brała udział w spotkaniach z Ojcem Świętym. Po usłyszeniu listu papieża Jana Pawła II skierowanego do „Moich braci i sióstr – osób w podeszłym wieku”, wydanego w Rzymie 1 października 1999 r., napisała list do Ojca Świętego, w którym opisała historię swojego życia oraz przemyślenia. List za pośrednictwem ks. Romana dotarł do rąk adresata. Decyzją papieża było zredagowanie odpowiedzi i własnoręczne podpisanie listu.

Jubilatowi w czasie uroczystości towarzyszyli bliscy

Nasze pielgrzymowanie

Sierpień kojarzy się z czasem pielgrzymowania przed tron Matki Bożej Częstochowskiej. W związku z epidemią tegoroczna Piesza Pielgrzymka Diecezji Toruńskiej na Jasną Górę będzie miała formę sztafety.

W dniach 4-12 sierpnia odbędzie się 43. Pielgrzymka Piesza z Torunia na Jasną Górę i 41. Pielgrzymka Ziemi Lubawskiej. Pielgrzymka z Torunia na Jasną Górę jest podzielona na 9 dni. To dokładnie tyle, ile mamy grup pielgrzymkowych. Każda z grup jest odpowiedzialna za 1 dzień pielgrzymki, będzie to więc forma sztafety. Uczestnicy przyjadą rano na trasę pielgrzymkową, przejdą cały etap i na noc wrócą do domu. W miejscu zakończenia etapu następnego dnia wyrusza następna grupa.

Dzień 1. Toruń – Koneck – grupa żółta – Toruń, dzień 2. Koneck – Topółka – grupa biała – Toruń, dzień 3. Topółka – Brdów – grupa brązowa Brata Alberta, dzień 4. Brdów – Dąbie n.

Ewa Mełerska

Nerem – grupa pomarańczowa – Grudziądz, dzień 5. Dąbie n. Nerem – Zadzim – grupa zielona – Wąbrzeźno – Jabłonowo – Radzyń, dzień 6. Zadzim – Strońsko – grupa niebieska – Toruń, dzień 7. Strońsko – Szczerców – grupa zielona – Działdowo, dzień 8. Szczerców – Brzeźnica Nowa – grupa Franciszkańska – Brodnica, dzień 9. Brzeźnica Nowa – Jasna Góra – grupa Lubawa – Nowe Miasto Lubawskie.

Zapraszamy do uczestniczenia we Mszy św. rozpoczynającej pielgrzymkę w toruńskiej katedrze

4 sierpnia o godz. 6, zapraszamy także na Mszę św. przed Cudownym Obrazem Matki Bożej 12 sierpnia o godz. 17. Warto zorganizować grupę, która przyjedzie na ten ostatni odcinek i wejdzie na Jasną Górę.

W sprawie możliwości udziału w poszczególnych dniach pielgrzymki kontaktujemy się z przewodnikami grup, które w danym dniu pielgrzymują.

Ks. BARTŁOMIJ SURDYKOWSKI
KIEROWNIK PIESZEJ PIELGRZYMKI
DIECEZJI TORUŃSKIEJ NA JASNĄ GÓRĘ

GRUPY PIELGRZYMKOWE I ICH PRZEWODNICY

Piesza Pielgrzymka Diecezji Toruńskiej

Kierownik: ks. Bartłomiej Surdykowski
tel. 531 395 489
e-mail: pielgrzymka.torun@gmail.com
parafia: św. Antoniego w Toruniu

43. Piesza Pielgrzymka z Torunia na Jasną Górę

Grupa biała – Toruń

Przewodnik: ks. Łukasz Meszyński
tel. 609 845 449
e-mail: myszalucas@wp.pl
parafia Chrystusa Króla w Toruniu

Grupa akademicka żółta – Toruń

Przewodnicy: o. Wiesław Majewski
redemptorysta, tel. 691 871 101
e-mail: wmajez2@wp.pl
parafia św. Józefa w Toruniu
o. Adam Dudek, redemptorysta
tel. 695 599 035
e-mail: dudek.adam@gmail.com
parafia św. Józefa w Toruniu

Grupa niebieska – Toruń

Przewodnik: o. Dariusz Kropacz, paulin
tel. 530 998 810
e-mail: kropacz@gmail.com

parafia Najświętszej Maryi Panny
Częstochowskiej w Toruniu

Grupa brązowa – Toruń – św. Alberta

Przewodnik: ks. Adam Machowski
tel. 600 394 947
e-mail: ksadam@op.pl
parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa
w Ołtuczynie

Grupa pomarańczowa – Grudziądz

Przewodnik: ks. Piotr Śliwiński
tel. 663 386 976
e-mail: piotrs17@wp.pl
parafia św. Mikołaja w Grudziądzu

Grupa zielona – Wąbrzeźno, Jabłonowo Pomorskie

Przewodnik: ks. Mateusz Wiśniewski
tel. 698 266 465
e-mail: vision.gdz@gmail.com
parafia św. Anny w Radzynie
Chełmińskim

41. Pielgrzymka Ziemi Lubawskiej

Koordinator: ks. Karol Schmidt
tel. 730 221 248
e-mail: karolschmidt@wp.pl
parafia św. Barbary w Złotowie

Grupa Nowe Miasto Lubawskie

Przewodnik: ks. Robert Narodzonek
tel. 665 130 898
e-mail: rodzin1603@wp.pl
parafia św. Tomasza Apostoła
w Nowym Mieście Lubawskim

Grupa Lubawa

Przewodnik: ks. Karol Schmidt
tel. 730 221 248
e-mail: karolschmidt@wp.pl
parafia św. Barbary w Złotowie

Grupa Działdowo

Przewodnik: ks. Karol Schmidt
tel. 730 221 248
e-mail: karolschmidt@wp.pl
parafia św. Barbary w Złotowie

Grupa franciszkańska – Brodnica

Przewodnik: o. Augustyn Zygmunt
franciszkanin
tel. 885 359 692
email: pielgrzymka@franciszkanie.net
parafia: Niepokalanego Poczęcia
Najświętszej Maryi Panny w Brodnicy

Dobro draży skałę

Artykuł o toruńskich śladach Wandy Błęńskiej *Ludzie są dobrzy* zachęcił naszą Czytelniczkę do podzielenia się świadectwem.

ANNA ZAKRZEWSKA

Zainspirowały mnie słowa Wandy Błęńskiej: „Wszędzie są dobrzy ludzie”. To prawda. Ludzie dobrzy nie są surowi w ocenie innych, zawsze zobaczą choć iskrę dobra, usprawiedliwią wielkodusznie dostrzeżony ogarek zła.

Dobre przyjaźnie

Taką osobą była również przyjaciółka Wandy Błęńskiej – Janina Bartkiewiczówna. Gdy wokół kogoś krążyła ujemna opinia, szukała przyczyny jego zachowania, a nawet usprawiedliwienia. Mawiała wtedy: – Może nie był świadomy skutku swego zachowania, może chciał dobrze, a wyszło źle? niesprawiedliwe osądy swego zachowania z góry wybaczała. Niektóre osoby z jej otoczenia to drażniło, ja także przypisywałam jej naiwność, bo nie rozumiałam jeszcze wtedy, że ludzie dobrzy są naiwni. A okazji do takich obserwacji miałam wiele, będąc blisko niej przez kilka lat poprzedzających jej wyjazd do kliniki dr Wandy Błęńskiej w Ugandzie – byłam jej podkomendną po linii harcerskiej. Wiem o trudnościach z ukończeniem przyspieszonego kursu języka angielskiego (który robiła zresztą na swój koszt), o kamienistej drodze do uzyskania wizy (jako działaczka harcerska z przedwojennymi poglądami była na indeksie harcerskich i partyjnych władz wojewódzkich). Byłam też słuchaczką jej relacji z życia oraz adresatką kilkunastu listów z Ugandy. Korespondencję o wiele bogatszą wydała w formie książki *Listy z Ugandy* znana w Toruniu harcmistrzyni Beata Chomicz.

W toruńskim Zakładzie Higieny

W każdym czasie można nieść innym radość

Dobro wraca

Pozwolę sobie również na drobne, a może istotne uzupełnienie do okupacyjnego okresu życia dr Wandy Błęńskiej. Otóż z relacji hm. Janiny B., która również wtedy pracowała w Zakładzie Higieny (i także doświadczyła represji) wynika, że pomoc niemieckiego lekarza Wilhelma Geigera polegała nie tylko na ponownym ich zatrudnieniu, ale – przede wszystkim – na oświadczeniu przed Gestapo, że jest absolutnie pewny ich lojalności. Dzięki temu możliwe było wykorzystanie drogi okupu dla uwolnienia. Natomiast powodem aresztowania nie był donos, zdrada kogoś z pracowników, ale kontrola pocztowa paczek przesyłanych do obozów koncentracyjnych. Doktor Wanda kierowała grupką polskich pracowników Zakładu

Higieny, potajemnie pozyskujących leki i przemycających je w paczkach do obozów, przeważnie do Potulic. Jakiś ślad naprowadził kontrolerów niemieckich pod adres toruńskiego Zakładu Higieny kierowanego przez dr. W. Geigera, lekarskiego specjalistę i dobrego człowieka.

Ten kontakt dobrych ludzi miał swój epilog po zakończeniu wojny: dr Geiger przysłał na zapamiętany adres Państwa Bartkiewiczów list zapytaniem: „Czy Janina i Wanda żyją?”. Janina odpowiedziała, nawiązując z nim pewną korespondencję, a będąc na wycieczce w NRD odwiedziła byłego szefa, podziękowała mu za okazane jej i Wandzie dobro. Spotkanie to sprawiło obopólną radość.

Dobro docenione

Do toruńskich epizodów z życia Wandy dodać mogę informację, że była prymuską toruńskich szkół żeńskich i obok prymusa szkół męskich stanowiła delegację toruńskich uczniów na uroczystości ku czci Juliusza Słowackiego podczas przewożenia jego trumny z Paryża na Wawel w 1927 r. Na trasie Gdańsk-Kraków trumna podróżowała statkiem wiślanym z etapowym przystankiem w Toruniu. Tu została uczczona powitaniem przez społeczność miasta. Za godną reprezentantkę toruńskiej młodzieży społeczność ta uznała właśnie uczennicę Gimnazjum Żeńskiego – Wandę Błęńską.

Przyjaciółki na wakacjach w Toruniu

Rok św. Jakuba

Wiara musi tętnić

Jeśli spojrzeć z lotu ptaka na drogę między Grudziądzem a Łasinem, ma się wrażenie, że pośrodku ukryta się wielka ryba. Tymczasem tak właśnie wygląda droga i cmentarz wokół kościoła św. Jakuba w Dąbrówce Królewskiej.

RENATA CZERWIŃSKA

Od kiedy św. Jakub łowi ludzi dla Chrystusa w tej niewielkiej parafii? Od dawien dawna, bo początki zbudowanego z głazów narzutowych kościoła sięgają początków XIV wieku. Tradycyjnie skierowany na wschód, nasuwa myśl o początkach diecezji chełmińskiej. Uwagę przyciąga także dobudowana w XVII stuleciu wieża z kopułką i blankami oraz ciekawym wejściem, zakończonym ostrołukowym portalem. Ma ona swoją tragiczną historię.

Bohaterowie z Dąbrówki

Już na początku II wojny światowej Niemcy zajmują wieś. Aresztują młodego, oddanego wiernym proboszcza – ks. Alojzego Ptacha. Osadzony w więzieniu w Grudziądzu, ginie z rąk hitlerowców w grudziądzkiej cytadeli bądź na miejscu straceń w Księżych Górach (inne źródła podają, że wraz z innymi kapłanami znalazł śmierć w Klamrach k. Chełmna). Tymczasem z okolic niedalekiego dworu w Annowie rusza polskie natarcie, by odbić wieś. Polscy strzelcy obsadzają wieżę kościoła i prowadzą ostrzał w kierunku ukrywających się w lesie Niemców. Wieczorem polskie wojsko wycofuje się do Annowa, by przygotować się do kontrataku – niestety, rozkaz nie dociera do 9 żołnierzy wartujących na wieży kościoła. Zaatakowani przez

Co tym razem zmalują dzieci?

duży oddział wroga postanawiają złożyć broń. Pierwsza trójka żołnierzy, która wychodzi na zewnątrz, zostaje zamordowana przez hitlerowców. Pozostali widząc, co się dzieje, rozrywają się granatami ręcznymi.

Następnego dnia polegli również ich bracia broni. Dziś w Dąbrówce znajdziemy pomnik poświęcony pamięci 87 żołnierzy 16. Pomorskiej Dywizji Piechoty, poległych w walce z wojskami niemieckimi 2 września 1939 r.

Pomnożenie wiary

Mieszkańcy parafii pamiętają o swoich przodkach. A jacy są? Oповіда proboszcz parafii ks. Jacek

Wróblewski. – Jestem tu od niedawna, ale ciągle mnie zaskakują. Są bardzo otwarci. Kiedy poprosił o pomoc przy sprzątanii kościoła, przyszli młodzi, choć mogłoby się wydawać, że to pokolenie nie będzie zbyt zainteresowane. – Mam tu 800 dusz, ale wydaje mi się, że jest ich pięć i pół tysiąca! Spójrzmy tylko na parafialne zaangażowanie: we wtorki trwa nowenna do patrona parafii, w czwartki – do św. Jana Pawła II, którego relikwie są obecne w parafii; od maja do października – nabożeństwa fatimskie, matki różańcowe spotykają się na spotkaniach formacyjnych. Parafianie są otwarci na spotkania modlitewne, czuwania, a w ostatnim czasie odnawiają tradycję wspólnego Apelu Jasnogórskiego.

Dzieci uczestniczą w wyzwaniach plastycznych, przedstawiając świętych i wydarzenia z roku liturgicznego, a podczas nabożeństw majowych czy czerwcowych z wypiekami na twarzy czekają, które z nich wylosuje figurkę Świętej Rodziny, żeby na całą dobę zabrać ją do domu. Gospodarz parafii cieszy się ze swoich wiernych: – Oni wiedzą, że wiara musi tętnić. Nie chodzi przy tym o aktywność, ale o codziennie na nowo odkrywanie więzi z Panem Bogiem. **n**

Stare mury pamiętają początki diecezji chełmińskiej

Zdjęcia: archiwum parafii